

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

725.091

Szerző: *Ladányi Loránt*

Hely

Cím: *Óbudai helyzetjelentés*

Idő

"1935"

Forrás: *Ujság*

Személy

Bpest

(Hely)

1935 dec 15

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

ÓBUDAI HELYZETJELENTÉS

Mit szólnak Óbudán az átalakítási tervekhez? — A mai Óbuda panaszszorozata — Mi akadályozza Óbuda fejlődését?

Budapest mostohagyereke kétségtelenül Óbuda. Ez a városrész tíz év óta jóformán semmit sem fejlődött és valósággal csodálatos, hogy a milliós világváros lüktető fejlődése a szomszédos Óbudára nem ragadt rá. A pesti ember Óbudáról kézlegyintéssel szokott beszélni Óbuda? ... Elhanyagolt, apró házikók, valóságos *Tabán II.*

Ahogy a Tabánnak megvolt a maga bájos romantikája, úgy megvan Óbudának is a multja és azok az emberek, akik Óbudáért mindent elkövetnek, hogy ez a városrész végre fejlődjék valamit, azt hangoztatják, hogy *bár lenne már ez a mult a múlté.* Közel tíz év óta tárgyalják a főváros vezetősége körében a problémát: *mi legyen Óbudával?* Évről-évre tervek készülnek Óbuda gyógyó átalakításáról, de ezek a tervek mindig csak papíron készülnek el és sohasem valósulnak meg, mert pénzt, az természetesen nincs rá. A főváros jelenlegi vezetősége a Közmunkatanácssal karöltve határozottan erélyesen látott neki Budapest ujjaépítésének és modernizálásának s a programmból természetesen nem maradhatott ki Óbuda sem, amely leginkább van rászorulva a modernizáló tervekre.

Óbudának azok az elkeseredett polgárai, akik már kezdtek beletörődni abba, hogy

sohasem lesz Óbudából *Újbuda*, most maguk is meglepetéssel hallják, hogy *valami mozog a városházán Óbuda érdekében* és újból tervek készültek el Óbuda teljes átalakítására. Óbudán megszokták, hogy ezeket a városházi terveket ne vegyék komolyan, most azonban mégis egyébről sem beszélnek az apró földszintes házak között, mint arról, hogy *átalakítják Óbudát.* A főváros vezetősége és a Közmunkatanács valóban elkészítette és már jóvá is hagyta azokat a nagyszabású terveket, amelyeket a jövő egyik programpontjának tekintenek és Óbudából valóságos kertváros lesz, ha a tervek valóra válnak

Mielőtt azonban ezekről a tervekről beszámolnánk, ülünk fel az óbudai villamosra, menjünk át a Marigthidon, forduljunk be vele a Lukácsfürdő irányába, haladjunk végig a Zsigmond-utcán, Lajos-utcán, és érkezzünk meg Óbuda szívébe, hogy itt az ósrégi városkában körülnézve egy kicsit, a multról beszélhessünk és rámutathassunk a jelenlegi hibákra.

A mult század árnyékában

A bolyongás a kis óbudai utcák között a mult század emlékét eleveníti fel. Erdemes volt végigmenni a *Kerek-utcán, Szőlőkert-*

utcán, Majlath-utcán, ahol százéves házikók álldogálnak és várják a jobb sorsot, vagyis a lebontást. Ezekben a házakban laknak az igazi óbudai nyárspolgárok akik még ma is büszkéek Óbudára és akik irtóznak attól a gondolattól, hogy itt valaha modernizáljanak.

— *Ha jó volt a nagyapámnak, jó lesz nekem is, meg az unokámnak is!*

Igy beszélnek ezek az óbudai spiszbúrgerek, mikor arról van szó, hogy szeket az öreg utcákat valamikor le fogják bontani. A jó öreg óbudai polgárok még most is beszélnek azt a régi történetet, amely minden nél ekesebben bizonyítja, hogy az ősök a világ legbüszkébb emberei lehettek.

Amikor *Ferenc császárt koronázták Bécsben,* a koronázási ünnepség után egyremásra jöttek a küldöttségek. Estefelé járt, a császár már holtfáradt volt, amikor jelentették neki, hogy még egy küldöttség érkezett. Miután ez a küldöttség Magyarországról jött, a császár fogadta őket. Az *óbudaiak* küldöttsége jött a császár elé tisztelegni és Ferenc nyájasan kérdezte tőlük:

— *Az urak Magyarországról jönnek, uggebár?*

Mire vezetőjük megrázta ősz fejét és így felelt:

— *Nem, felség, mi Óbudáról érkezünk!* Így beszéltek hajdanában az óbudaiak szűkebb hazájukról, amikor Óbuda, Buda és Pest még nem tartoztak együvé De most, annyi évtizeddel később, ezek a jó öreg utcák még mindig őrzik a régi hagyományokat és amikor végigjártunk Óbuda szívében, az apró, düledező házak között találunk olyan kocsmákat, vendéglőket, amelyekben *hadastyán-egyletek, temetkezési egyletek* és százzszámra *spóregyletek* működnek

Señor síncs-arány, avaraa, aalkoszoru, dalfüzér, mint errefelé. Itt mindenki tartozik valahová, mindenki résztvesz valamilyen egyesülésben. Vannak természetesen modern sportegyesületek is Óbudán, de a régimódi óbudaiak még ma sem ismerik el a sport fontosságát.

Egy hid, mint átok

Nem is tiz, hanem már husz éve beszélnek Óbudán arról, hogy hid fog itt valaha épülni, amely Óbudát a Hungária-körúttal fogja összekötni. Tiz évvel ezelőtt mondták ki a fővárosnál, hogy *Óbudán tilos minden építkezés,* mert ha felépítik a jövődbeli hidat, amugy is át kell majd rendezni az egész városrészt. *Tiz év óta nem adnak Óbudán építkezési engedélyt* és ezalatt a tiz év alatt Óbuda nem fejlődhetett, nem tartott lépést a rohamlépésben növekvő és szépülő Budapesttel. Tiz év óta megszüntettek minden építkezést, mind csak azért, mert nem tudták, hogy hova fog jönni az új hid, amely valóságos *átokként* nehezedt Óbudára.

A jó öreg óbudaiak ma már korántsem olyan büszkéek városkájukra, mint azelőtt, sőt sokszor pirulva veszik tudomásul a pestiek kézlegyintését Igen nagy az elkeseredés ebben a városkában, mert amíg Budapest megkapta a házadó- és tatarozási kedvezményeket, addig Óbudán azok, akik szívesen építkeztek volna, nem részesülhettek a házadómentesség áldásaiban. A tatarozási kedvezmény járt ugyan Óbudának is, de ki lett volna olyan bolond, hogy házát ujonnan tataroztassa, amikor ki volt annak téve, hogy másnap lebontatják.

Amikor néhány évvel ezelőtt arról volt szó *Ujpest* város közgyűlésén, nem volna-e helyes Budapesthez csatlakozni és feladni

az önkormányzatot, valaki azt mondotta, hogy *Isten ments, hiszen úgy járnánk, mint Óbuda* Bizony, van benne valami, hogy a főváros nem törődött a perifériákkal, nem törődött Óbudával, amelynek lakosai joggal panaszkodnak még a mai napig is, amikor pedig már konkrét tervekről van szó.

Akadnak természetesen Óbuda elmaradt lakosai között olyanok is, akik még a jövődöbéli hid felépítésétől is irtóznak. Hal-

lottuk egy jó öreg óbudainak azt a naiv kijelentését, hogy az új hid csak árthat, mert majd átjönnek rajta az angyalföldi legények és Óbuda jó közállapotai elromlanak

Panaszsorozat

Menjünk csak gyorsan végig azon a panaszszorozaton, amely Óbudán lépten-nyomon hallható. Mi volt az oka annak, hogy Óbuda nem fejlődhetett? Kezdődik az egész ott, hogy Óbuda közlekedési rendszere hibás. A mai Óbudát jóformán csak a Zsigmond-utcán keresztül lehet megközelíteni és köztudomású, hogy a Zsigmond-utca a Császárfürdőtől a Zsigmond-térig annyira szűk, hogy a forgalom megtorpan ezen az útvonalon. Erre kénytelenek haladni a teherkocsik és ugyanekkor erre robognak a bécsi nemzetközi útvonal autói is. Természetes tehát, hogy ezen a szűk útvonalon állandóan akadályok gördülnek az autók elé.

Egy másik súlyos panasz, hogy a villamosközlekedés sem megfelelő. Az óbudaiak csak a Főtérig és ennek környékéig juthatnak el villamossal, holott Óbuda még igen nagy kiterjedésű és arrafelé már nincs közlekedés. Van ugyan a HÉV, de hát ez természetesen nagyon drága. Hogyne panaszkodnának a közlekedésre, amikor példának azt veszik, hogy a Margithidtól—Rákosiig 24 fillérért lehet eljutni villamoson, a Margithidtól Rómaifürdőig pedig csak HÉV-vel, sokkal drágábban. A trolleybusz segített ugyan valamit Óbuda közlekedési állapotain, de miután a trolleybusz ritkán és egész más irányban jár, mint amerre a tömegek laknak, mégis csak kénytelenek igénybe venni a HÉV-et.

Azután egy másik panasz: A HÉV vágányait elcsufítják a Dunapartot és amellet lehetetlenné teszik a kocsis- és gyalogközlekedést. A HÉV vágányait tehát mindenekelőtt el kell helyezni erről a vidékről.

Ha az ember egy óbudai előtt a villamosközlekedésről kezd beszélni, az óbudai ugyelkezd panaszkodni, hogy félórát nem áll meg egyfolytában Óbudai panaszosunk elő is vett benünk és sorra elmondotta, mik az óbudai közlekedés főhibái. A 72-es villamos jár egyedül a Bécsi-úton. Ha valaki, aki ezen a környéken lakik, el akar menni például az aránylag nem is messze fekvő

aréna-útra, annak pontosan négyszer kell átszállnia. A Berlini-téri hurokvágány tehát Óbudának is erősen ártott és az óbudaiak el vannak keseredve arra a gondolatra, hogy az újabb Berlini-téri reformterv még az egyetlen 5-ös villamost is elveszi tőlük, amelyen átszállás nélkül mehetnek be Pest szívébe. A 9-es és az 51-es tovább viszi őket ugyan a Margithidnál, de csak a budai oldalon. Az óbudaiak joggal hangoztatják azt a körülményt, hogy a Margithid kiszélesítésére és az erre szánt öt millió pengőre nem lett volna szükség, ha rögtön az óbudai hidat kezdik építeni.

Óbuda, — Óbuda egy óra

A bécsi autóbusz áthalad Óbudán, de nem áll meg egy pillanatra sem. Egy óbudai panasolja:

— Ha autóbuszon akarok Bécsbe utazni, nem szállhatok fel az orrom előtt elhaladó autóbuszra, mert az *nem áll meg Óbudán*. Be kell mennem az Oktogon-térre és az autóbusz újból kihoz Óbudára, ami egy teljes órát vesz igénybe. Kérdem tehát, miért nem áll meg egy pillanatra a bécsi autóbusz Óbudán, hiszen rengetegen vennék akkor igénybe.

Vörösváry Miklós dr. székesfővárosi bizottsági tag Óbudán lakik és legfőbb szószólója a főváros vezetősége előtt Óbuda panaszainak. Legutóbb Szendy Károly polgármestertől kért autóbuszközlekedést Óbuda számára és a polgármester ígéretet is tett azzal, hogy ha elkészül az ötven megrendelt autóbusz, Óbuda is fog okvetlenül járatot kapni.

A Bécsi-út mögött nagy fejlődésnek indult a hegyoldal, amely színes, szép villákkal büszkélkedhetik, miután erre a részre nem vonatkozik az építési tilalom. Annak ellenére, hogy Óbuda területén rengeteg gyár van, Óbuda mégis Budapestnek az a része, ahol a legjobb a levegő. Óbuda földrajzi fekvése ugyanis istenáldotta, mert amíg az egyik oldalról szép hegyek, a pillisi hegyvidék, Mátyás-, Remete-, Testvér-, Hármashatár- és Péterhegye terül el, addig a másik oldalról a Duna határolja, a felső oldalon pedig a szentendrei síkság veszi körül. Óbudának tehát egyformán van hegyi és vízi levegője, amellet forrásai is: a Lukácsfürdő, Császárfürdő és Rómaifürdő Fontos körülmény, hogy Óbudán a széljárás délnyugati, ami azt jelenti, hogy a pesti oldal gyárainak füstjét sohasem hozza erre a szél. A hegyoldal téglagyárai sem tudják annyira rontani Óbuda levegőjét, hogy ne legyen százszázalékosan egészséges.

Mi lesz Óbudából?

A főváros városrendezési ügyosztálya a

Közmunkatanácsal karöltve elkészített most egy tervezetet, amelyből kiderül, hogy Óbuda gyökeresen meg fog változni. Az óbudai Dunahid végleges helyzetét leszöge-

ték és ehhez alakítják az új városrészeket. Természetesen Óbuda központja a jövődöbéli hid lesz, amelynek a Vörösvári-ut lesz a folytatása. Teljesen rendezik a Dunapartot, ahonnan elkerülnek a HÉV-vágányok és egy virágba, zöldbe borult korzó fog a Margitszigettel párhuzamosan haladni. Természetesen tervbe vették a Zsigmond-utca kiszélesítését is, amelyet csak úgy lehet megoldani, ha az egyik oldal házait lebontják.

A tervek szerint Óbuda belső részén lebontják az apró, földszintes házakat, új utcákat létesítenek és a mostani Szentendrei-utat huszméteres szélességűre építik ki. Tervbevették azt is, hogy a Szépvölgy-utca, amely az utóbbi időben erősen forgalmas lett, mert az autók erre haladnak fel a Hármashatárhegyre, egészen a Dunáig vezetik. Miután a Zsigmond-utcaból és a Lajos-utcaból most csak keskeny síkatorok vezetnek nagyjából a Dunaparthoz, ezen az oldalon most nagyarányú rendezéseket vettek tervbe. Az Erzsébet-gőzmalom helyére park-sáv kerül a tervek szerint, a hegyek mellett pedig összekötő park-sávot építenek ki.

Ezeket a terveket pénteken már jóvá is hagyta a főváros illetékes ügyosztálya, megindulhat az építkezés és egészen bizonyos, hogy a tőke is érdeklődni fog Óbuda iránt és így öt-hat év múlva rá sem fognak ismerni erre a vidékre.

Mit szól Óbuda közönsége a tervekhez?

Az átalakítási tervek híre hamarosan eljutott Óbuda legelrejtettebb zugába is és mi is lehetne más jelenleg a beszédtema, mint Óbuda átalakítása. Óbuda közönségének hangulatáról kérdeztük meg Vörösváry Miklós dr. bizottsági tagot, aki a következőket mondotta:

— A tervekhez hozzászólni felesleges. Az óbudai közönség egyelőre kétkedéssel fogadja azt, hogy hamarosan legyen valami Óbuda átalakításából. Attól tart ugyanis mindenki, hogy *miután nincs pénz a tervek megvalósítására, a tervek ismét csak papíron fognak megmaradni*.

— Mindenesetre helyénvaló lenne, ha Óbudán újból megengednék az építkezést és hogy ez a városrész fejlődhesen, az a kívánsága az óbudai érdekelteknek, hogy a kormány adjon harmincévi házaadómentességet és tatarozási engedményt. Miután a tervek végrehajtása csak nagyarányú kiszajátításokkal járhat, félni kell, hogy az igen nagy összegeket érő telkek és házak nem lesznek könnyen megkaphatók.

— Ha Óbudát átalakítani tervezik, akkor

nem szabad megfeledkezni a közlekedés teljes átalakításáról sem, mert annyi bizonyos, hogy csak olyan városrész fejlődhet, amelynek jó a közlekedése. Miután az óbudai gyártelepek csak alig egy-két kivétellel esnek bele a szervezett átrendezési területekbe, a gyárak szempontjából nem lesznek nagy problémák.

Óbudán erős akció indult meg, hogy az Óbuda elnevezés megszűnjék. Az a véleményük egyeseknek, hogy ha Óbudát modernizálják, az Óbuda elnevezés sem fog megfelelni és éppen ezért az Óbudai Hegyvidéki Szövetség erősen dolgozik amellett, hogy Óbuda új neve Árpádváros legyen.

Óbuda ragaszkodik a bécsi országúthoz

A főváros egyik bizottságában a múlt hetekben felmerült az az ötlet, hogy a bécsi országutat a hegyeken, a Hűvösvölgyön és a Zugligeren át kellene Budapestre bevezetni és Pilisvörösvár határában kellene a mai útvonaltól eltéríteni. Akik ezt a tervet lanszirozzák, azok Óbuda mai nem tulságosan szép külseje miatt szeretnék a Nyugatról érkező autókát és utasokat a szebb hegyvidéken keresztül Budapestre vezetni. Óbudán nagy felzudulást keltett ez a hír, mert azt tartják, hogy ha a Bécsi-út környéke ma nem is olyan látvány, ami a külföldi utasoknak nagyon tetszene, azon lehet segíteni. Építsék fel előbb megfelelően Óbudát, jobban mondva először a Bécsi-utat és akkor nem lesz az a gond sem, hogy a nyugati előkelő utasok orrukat fogják huzni, ha Budapest felé autóznak

A szentendrei környék és a pillisi falvak nagy kocsis- és szekérforgalma szintén ezen az útvonalon bonyolódik le és az a terv nem lenne rossz, ha ezeknek egy új útvonalat választanának. Mindenesetre hasznos volna, ha a Bécsi-út belső részén közigazgatási uton már most eltiltanák a teherforgalmat.

Budapest Óbuda nevű mostohagyermekét most tehát remél és várja, hogy egy csapásra a világvárosi Budapest nivójára emelkedhessék.

LADÁNYI LÓRÁNT.